

ROBERT R. McCAMMON

ODEJÍT NA JIH

V přítmí louisianských močálů
se skrývá nejedna nástraha...

ODEJÍT NA JIH

Gone South

Copyright © 1992 by Robert R. McCammon

All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Silvie Mitlenerová, 2024

Cover © Rafał Szłapa, 2024

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-5060-3 (pdf)

ROBERT R.
McCAMMON

ODEJÍT NA JIH

přeložila Silvie Mitlenerová

FØBØS

Obsah

	Předmluva: Proč jsem napsal <i>Odejít na jih</i>	7
1	Hodný synáček	11
2	Tikot	24
3	Kainovo znamení	38
4	Clintova ruka	48
5	Dlouhá štreka	63
6	Setkání s Pelvisem	74
7	Velká stará ropucha	84
8	Nevyzpytatelné cesty	92
9	Zloděj čas	100
10	Palebná linie	110
11	Cesta nocí	124
12	Jupiter	134
13	Satanův ráj	145
14	Malé lebky	160
15	Pravda	171
16	Černá na žluté	180
17	Chodby a zdi	187
18	Nejnebezpečnější místo	198
19	Domove, sladká pekelná jámo	211
20	Král krvácí modře	224
21	Tichý stín	233
22	Zvuk šupin	244
23	Zkřížené hnáty	257
24	Sloni a tygři	266
25	Plaz	276
26	Na kraj	286
27	Zatracené horko	297
28	Avriettin ostrov	309
29	Zářivá dívka	318

Mé rodině

PŘEDMLUVA

Proč jsem napsal *Odejít na jih*

Tato kniha následovala po *Smrti před úsvitem* a napsal jsem ji víceméně v temném zoufalství.

I s touhle předmluvou jsem se natrápil, protože mě vrací do nepřilíživě šťastné doby. Popravdě jsem se do ní pustil těsně předtím, než jsem začal psát *Čarodějnice z Fount Royal* s vědomím, že musím udělat něco přelomového, abych udržel svou kariéru v chodu. Takže tady bohužel nenajdete žádné sluneční paprsky ani smajlíky. Ale protože jsem byl o předmluvu požádán – a dostal za ni zapláceno –, plním svou povinnost.

Nezapomínejme, že jsem si myslel, že *Smrt před úsvitem* je nejlepší kniha, kterou jsem dosud napsal, a docela se mnou zacvičilo, když jsem si uvědomil, že se jí nedostane valné – pokud vůbec nějaké – propagace. *Odejít na jih* byla druhá kniha ve smlouvě na dvě knihy a měla následovat právě po *Smrti před úsvitem*. Opravdu jsem se musel přemáhat, abych se dal do kupy a napsal to. Napadalo mě přitom, že jsem obloukem zahodil úžasnou příležitost uspět.

Teď se k tomu strašně nerad vracím, protože někteří hned řeknou, že bych měl být vděčný, že mě vůbec někdo vydává, a to samozřejmě jsem. Ale ujišťuju vás: cesta vedoucí k *Odejít na jih* je dlážděná bolestí a zklamáním a nelze říct nic o mých důvodech ji napsat, aniž něco z toho opráším.

Vrátím se na začátek své kariéry. Uvedl jsem se na scénu knihou *Baal*, vydanou v brožované podobě v roce 1978 v nakladatelství Avon Books. Tehdy se zrovna začínal prosazovat Stephen King, nadpřirozené věci byly „in“ a nakladatelé se sháněli po autorech, kteří by se svezli s proudem. Trčel jsem tady v Birminghamu na neperspektivní

pozici titulkáře v regionálních novinách, ale vždycky mě bavilo číst hororovou nebo „nadpřirozenou“ literaturu a psát v tomto žánru povídky, tak mě napadlo, že zkusím napsat knihu. Při zpětném pohledu nepovažuji *Baal* za zrovna dobrý román, ale bylo to to nejlepší, co jsem tehdy zvládl.

Baal představoval můj první pokus. Neměl jsem žádné „romány v šuplíku“ jako mnoho jiných spisovatelů. Proto jsem se učil psát víceméně za pochodu, se všemi klady i zápory.

Počátek osmdesátých let jsem prožil jako autor hororů. Skoro všechny mé knihy vycházely nejprve brožované. Velmi dobře mi za to platili a dařilo se mi vydávat každý rok jeden titul. Koncem osmdesátých let jsem ale zatoužil po něčem větším. Připadalo mi, že se moje psaní zlepšuje, budoval jsem si fanouškovskou základnu a chtěl jsem se posunout od vyložených „hororů“; prostě proto, že mě napadaly další věci, které bych si chtěl zkusit. Rovněž jsem si přál, aby se moje knihy vydávaly i v pevné vazbě, aby se chvíli ohrály na policích a vyvolaly větší zájem než obyčejné paperbacky.

Ale postupně jsem narážel na odpor. Opakovaně jsem slýchal, že fanoušci ode mě očekávají určitý typ knihy a to je hlavní kritérium. Navrhoval jsem, že bych třeba zkusil psát pod pseudonymem, ale odpověď zněla, že ani to by nefungovalo, protože pak by mě fanoušci „těžko hledali“.

V tomto bodě jsem začínal chápat, že v nakladatelském světě zaujímám určité místo – to se jmenuje „horor“ – a měl bych být vděčný za to, co mám. Zároveň jsem vzbudil hněv zapříisáhlých čtenářů hororů, kteří soudili, že nepíšu dost krvavě nebo že přinejlepším napodobuju Stephena Kinga, a rovněž pohrdání u ostatních spisovatelů (a knihkupců) ve svém rodném městě, protože jsem nepsal takzvanou jižanskou literaturu. Prosím, berte na vědomí, že tady nekritizuji „horor“, protože jsem si to psaní užíval, a vyhrazuju si právo znovu se vydat tímto směrem, až se mi jednou zachce. Kritizuji představu, že když jednou začnete psát v nějakém žánru, musíte to dělat pořád dokola, dokud neumřete nebo dokud to – předpokládám – nevzdáte a nevytratíte se.

Před několika lety jsem se objevil v knize o jižanských spisovatelích. Kapitola, do níž mě zařadili, nese název „Frustrace“.

A teď se dostávám k *Odejít na jih*.

Nejdříve bych ale chtěl ve vaší mysli a fantazii vyvolat mýtus o Sisyfovi, jemuž bohové nařídili, že bude valit obrovský kámen do příkrého kopce, jenže nikdy nedojde až nahoru, protože těsně pod

vrcholem mu kámen pokaždé vyklouzne a skutálí se zase dolů. Sisyfos bude muset začínat znovu a znovu a znovu a znovu a znovu. Navždy.

O mém asi desetiletém odpočinku od psaní knih se hodně mluvilo. Pokusil jsem se vykročit ze škatulky „hororů“, nejprve s *Čarodějnicí z Fount Royal* a pak s románem z druhé světové války jménem *The Village* (Vesnice). Na tenhle román jsem nedostal jedinou nabídku. Čirou náhodou a souběhem okolností vydal *Čarodějnice z Fount Royal* jeden nakladatel v Alabamě a za nějakou dobu jsem si našel cestu zpět do záře reflektorů v New Yorku.

Ohledně své kariéry mám někdy opravdu podivný pocit, že se všechno spraví, pokud se vrátím k psaní na úrovni *Baalu*. V nějakém pokřiveném, šíleném vesmíru by mě třeba mohlo uspokojovat, že se nesnažím růst nebo si dávat výzvy a nepokouším se dělat nic, co už někdo vykonal přede mnou. Pro spisovatele – nebo respektive kohokoli z umělecké branže – představuje ovšem tohle vyhýbání se riziku cestu k pomalé smrti. Tady samozřejmě narážíme na klasický střet mezi podnikáním a uměním: první se snaží minimalizovat rizika, druhé se v nich vyžívá. Platilo to v dějinách a dnes to platí obzvlášť – v těchto časech podnikových fúzí, padajících akcií a všech těch zábav, které mají po ruce lidé, jimž se nechce investovat čas ani úsilí do čtení a kniha je spíš obtěžuje, než aby jim něco otevírala.

Sisyfos. Obří kámen. Znovu a znovu a znovu.

Odejít na jih je výkřik. Začíná v ohni a zkáze a popisuje těžký úděl veterána z Vietnamu jménem Dan Lambert. Jeho smůla se změnila ve vyloženou tragédii, když se v bance zaplete do potyčky s vedoucím oddělení půjček, pistole vystřelí a Dan se ocitne na útěku. Za jeho dopadení banka nabídne balík peněz. Jdou po něm dva lovci odměn, jeden ostrílený harcovník se třema rukama a druhý popletený imitátor Elvise Presleyho.

Ano, tato kniha obsahuje i humor. Někdy se musíte smát a zároveň žalostně křičet.

Podívejte, pro mě tohle něco znamená.

Nejsem a nikdy jsem nebyl spisovatel jen kvůli penězům. Nejde mi to. Jeden agent se na mě jednou vztekale podíval a prohlásil: „Rícku, prostě tu knihu už, sakra, dodělej!“ Ale já nemůžu, když tomu nevěřím.

Pro mě to něco znamená. Nepřináším komerční úspěch. Neumím se nabízet a nestojím o roli celebrity. Jsem spisovatel, proboha.

Ano, proboha a od boha. Protože jsem se k tomu narodil. Na světě mi záleží na dvou věcech: na mé rodině a mých výtvorech. Narodil

jsem se k tomu, a i když jsem se musel na deset let stáhnout a ujasnit si, co podniknout, abych mohl dál pokračovat v tvorbě, pořád jsem tady.

Pořád valím ten kámen, znovu a znovu a znovu.

Odejít na jih je cesta z pekla zpět do rajske zahrady. Zpět k novému začátku.

Zpět na pozici začátečníka.

Kdysi jsem tohle řekl před stolem obsazeným hlavou z nakladatelství. Následovaly prázdné pohledy.

Ale i kdyby nikdo nepochopil, co se snažím dělat, nebo to všem bylo jedno, pro mě to hodně znamená.

Znamená to čistotu a naději, někdy taky boj, když vám připadá, že další krok už nezvládnete, jindy smích s krvácejícími dásněmi přímo do očí zkurvenému selhání. Znamená to zapalování svíčky v temnotě a postoj tak pevný, jak jen člověk zvládne proti kvílícímu větru, a ponor hluboko do sebe, aby člověk zjistil, co ho pohání kupředu a jakou má hranici duševních muk, jak dlouho vydrží bez spánku.

To všechno, abyste stvořili svět a lidi v něm, kteří neexistovali, dokud jste jim nevdechli život a smysl. To všechno, abych mohl promluvit vlastním hlasem o světě, ve kterém žijeme, a o lidech, jimiž jsme. Doufám, že chápete, že můj hlas možná pod hlasy těch postav zní jen tiše, ale v žádném případě nemlčím o věcech, které považuju za významné, důležité a cenné.

Rozhodně to pro mě něco znamená.

Téměř všechno. Znamená to pro mě dost na to, abych dál a dál valil ten kámen, znovu a znovu, s nadějí, že tentokrát – tentokrát už určitě – dosáhnu vrcholu.

Nebo taky ne.

Ale tohle jsem já a tohle dělám. Občas bych to nepřál ani nejhoršímu nepříteli, ale tady to máte. Dobré i špatné pohromadě.

Až se budete s Danem Lambertem prodírat do louisianských bažin, s lovci odměn v patách a životem vzhůru nohama, bez přátel, kterým byste zavolali o pomoc, a bez místa, kam se uchýlit, kromě té čím dál hlubší tmy před vámi... nebojte se.

Já už tam byl.

A vyšel jsem z toho docela v pořádku.

Robert McCammon
2. července 2008,
těsně po půlnoci

1

HODNÝ SYNÁČEK

Panovalo pekelné léto a vzduch páchl po hořících dětech.

Právě tehle pach sebral Danu Lambertovi chuť na sendvič s grilovaným vepřovým. Až do srpna 1969, do toho roku, kdy mu bylo dvacet, považoval grilované maso, pěkně křupavé na okrajích a pořádně vymáchané v kořeněné červené omáčce, za svoje nejoblíbenější jídlo. Od jedenáctého dne toho měsíce mu stačilo ho ucítit, aby se mu udělalo zle na umření.

Jel po Sedmdesáté ulici skrz Shreveport na východ, rovnou do ostré záře ranního slunce. Paprsky se odrážely od kapoty jeho šedého pick-upu, bodaly ho do očí a rozdmýchávaly pomalu nastupující bolest v lebce. Znal ji, i její vrtochy. Někdy se na něj vrhla jako bestie s kladivem, někdy jako precizní chirurg se skalpelem. V nejhorších chvílích ho převálcovala jako naložený kamion a on mohl jen polykat vztek a ležet, dokud jeho tělo nepřišlo k sobě.

Byla to dřina, tohleto umírání.

Teď v srpnu 1991, v jednom z nejteplejších let za dlouhou historii louisianských pekelných veder, bylo Danovi čtyřicet dva. Vypadal o deset let starší – jeho kostnatý obličej zbrázděný vráskami vypovídal o neustálém boji s bolestí. Věděl, že ten souboj nemůže vyhrát. Nebyl si jistý, že kdyby mu někdo zaručil ještě tři roky života, měl by z toho radost. Právě teď žil den ode dne. Některé dny byly v pohodě, některé nestály ani za kýbl teplých flusanců. Vzdávat se ale neměl v povaze, ať se situace vyhrotila sebevíc. Jeho otec, bačkora, rozhodně nevychoval další bačkora. Přinejmenším v tom Dan dokázal najít sílu. Jel po Sedmdesáté ulici, přímce rovné, jako když střelí, kolem řady přízemních prodejen, parkovišť a fastfoodových

bister. Jel do záře nemilosrdného slunce a zápachu zavražděných neviňátek.

Pestrou snůšku obchodů na Sedmdesáté ulici lemovaly spousty grill barů a právě z jejich kuchyňských komínů směrem ke žhnoucímu nebi stoupal ten odér spáleného masa. Bylo těsně po deváté a teploměr před Louisianskou přátelskou bankou už ukazoval třicet stupňů. Nebe bylo bez mráčku, ale spíš bílé než modré, jako by z něj někdo vybělil všechnu barvu. Slunce připomínalo naleštěnou cínovou kouli a slibovalo ve státech na pobřeží Mexického zálivu další den plný zoufalství. Včera teplota vystoupala až na devětatřicet a Dan předvídal, že dnes bude takové horko, že se holubi upečou za letu. Každých pár dní přišla odpoledne přeprška, ale to jen zapařilo ulice. Červená řeka hrnula své blátivé vody Shreveportem do země mokřadů a slepých ramen a vzduch se tetelil nad vyššími, ocelově šedými budovami na obzoru.

Dan musel zastavit na červenou. Brzdy pick-upu trošku zaskřípaly, chtělo by to nové destičky. Melouch z posledního týdne, kdy vyměňoval shnilé trámy na podlaze jedné terasy, mu vydělal dost na nájem a poplatky, a ještě zbylo pár dolarů na jídlo. Nicméně některé věci musely jít stranou. Vynechal dvě splátky pick-upu a potřeboval se stavít u pana Jarretta, aby spolu něco vymysleli. Pan Jarrett, vedoucí oddělení půjček v První komerční bance, chápal, že na Dana dolehly špatné časy, a občas přimhouřil oko.

Bolest se vrátila za oči. Žila tam jako rak poustevníček. Dan sáhl vedle sebe na sedadlo, sebral bílou lahvičku excedrinu a otevřel ji. Vyklepl si dvě tablety na jazyk a sežvýkal je. Na semaforu naskočila zelená a on jel dál směrem Údolí smrti.

Dnes si oblékl rezavou košili s krátkým rukávem a modré džínny se záplatami na kolenou. Řídnoucí hnědé vlasy si sčesal dozadu a pod vybledlou modrou kšiltovkou mu spadaly na ramena – holiče nekladl zrovna vysoko na seznamu priorit. Měl světlehnědé oči a nakrátko střiženou bradku, skoro úplně šedou. Na levém zápěstí nosil timexky, na nohou pár festovních hnědých pracovních bot, už hodně odřených. Na pravém předloktí se mu svíjelo rozmazané modrozelené tetování s motivem hada, vzpomínka na urostlého kluka, který jednou na opuštěném v Saigonu vypil s kamarády příliš mnoho levných a silných rumových zombíků. Tenhle kluk byl dávno pryč a Danovi po něm zbylo tetování. Krotitelé hadů, tak si říkali. Nebáli se strčit ruku do díry v džungli a vytáhnout jakoukoli potvoru, která tam pěkně stočená cíhala. Tehdy nevěděli, že celý svět je hadí doupě,

akorát s mnohem většími a krutějšími hady. V tom bouřlivém úprku za budoucností netušili, že hadi leží a vyčkávají nejen v dírách, ale i na úhledně posekaném trávníčku amerického snu. Nejdříve vás chytili za nohy, obtočili se vám kolem kotníku a zpomalili vás. Vplazili se vám do vnitřností, až se vám udělalo špatně a dostali jste strach. Pak se z vás stala snadná kořist.

Během let od téhle jasné vzpomínky na jednu noc v Saigonu se Dan Lambert scvrkl. Za svých nejlepších časů, kdy se bušil do hruď a drtil ťamany, míval skoro metr devadesát a nosil devadesát dva kilo svalů vycvičených na Parris Islandu. Tehdy se cítil, jako by mohl polykat kulky a srát olovo. Teď vážil asi sedmdesát sedm a těžko by na výšku přesáhl metr osmdesát. Vlastní vyzáblý obličej ho upomínal na některé staré Vietnamce skrčené v chatrčích, děs v očích jako podvraťáci očekávající kopanec. Lícni kosti mu špičatě vystupovaly, bradu měl pod vousy ostrou jako otvírák na konzervy. Popravdě jen málokdy zvládl tři jídla denně, a velký podíl na tom scvrknutí měla taky jeho nemoc.

Gravitace a čas jsou mocní zabijáci, říkal si cestou po sluncem zaplavené silnici. Záda propocené košile se lepila na sedadlo. Gravitace tě scvrkne a čas tě stáhne do hrobu – tyhle strašidelné nepřátele nepřeperou ani Krotitelé hadů.

Projel bledým kouřem, který se linul z komína boudy U Hladového Boba, kde kuchař zrovna pekl maso pořádně dočerna pro dav budoucích obědových hostů. Trefil výmol a v kufru pick-upu zařinčela bedýnka s náradím. Ležela v ní kladiva, hřebíky, vodováha a pily – tesařská výbava.

Na další křižovatce zabočil doprava a jel na jih do skladového areálu. Byl to svět plotů z ostnatého drátu, nakládacích ramp a cihlových zdí. I mezi stavbami číhalo mstivé vedro. Vepředu na parkovišti stálo asi šest pick-upů a pár dalších aut. Dan viděl některé z mužů stát opodál, bavili se. Jiný muž seděl na skládací židlička a četl noviny, firemní kšiltovka CAT mu trochu stínila obličej. Poblíž jednoho auta postával kdosi s cedulí zavěšenou na krku. Ručně si na ni napsal **BUDU PRACOVAT ZA JÍDLO.**

Tohle bylo Údolí smrti.

Dan zajel s dodávkou na parkoviště a vypnul motor. Odlepil se od vlhkého sedadla, lahvičku s léky si strčil do kapsy a vystoupil. „Tady máme pana Dana!“ zavolal Steve Lynam od hloučku, kde se bavil s Darrylem Glennonem a Curtisem Nowellem, a Dan zvedl ruku na pozdrav.

„Nazdárek, Dane,“ ozval se Joe Yates a odložil noviny do klína. „Jak se vede?“

„Furt jsem tady,“ odpověděl Dan. „Teda asi.“

„Ledovej čaj.“ Plastová láhev a pytlík papírových kelímků ležely na zemi vedle Joeovy skládací židličky. „Dáš si?“

Dan se k němu připojil. Nalil si ledový čaj do kelímku a usadil se vedle Joeova stínu. „Terry dostal lístek,“ zmínil Joe a nabídl Danovi pár stránek novin. „Asi před deseti minutama přišel týpek a sháněl se po někom, kdo by mu namontoval sádrokarton. Vybral si Terryho a vypadli.“

„Bezva.“ Terry Palmeter živil manželku a dvě děti. „Neříkal týpek, že by třeba potřeboval helfnout i pozdějc?“

„Na sádroš mu prej stačí jeden.“ Joe zamžoural do slunce. Byl to štíhlý chlap s drsnou tváří a nosem, který v průběhu let pochroumalo pár násilných pěstí. Sem do Údolí smrti chodil už přes rok, zhruba stejně dlouho jako Dan. Většinu času se s ním dobře povídalo, ale jindy jen seděl uzavřený do sebe, mračil se a propadal chmurám. Podobně jako další příchozí do Údolí smrti ani Joe toho o sobě moc nenavylkládal, ale Dan zjistil, že i Joe byl ženatý a rozvedl se. Většina mužů pocházela odjinud než ze Shreveportu. Byli to tuláci, kteří táhli za příslibem práce. Silnice na mapě v jejich očích nevedly vyložené z města do města, ale spíš z rozpálených térových střech k maltou omítnutým zdem a hrubým stavbám nových domů, kde bylo borové dřevo ještě tak čerstvé, že trámy ronily žluté slzy. „Bože můj, dneska bude pařák,“ uzavřel to Joe, sklonil hlavu a vrátil se k četbě a čekání.

Dan si pořádně lokl ledového čaje a ucítil, jak mu na zátylku vyráží pot. Nechtěl zírat, ale oči se mu stáčely k muži se zoufalou, ručně psanou cedulí. Tenhle muž měl pískově žluté vlasy, pravděpodobně mu ještě nebylo třicet a stál tam v kostkované košili a flekatých montérkách. Jeho obličej dosud nepozbyl chlapeckosti, i když se v něm už začínala rýsovat úpornost skutečného hladu. Danovi to připomnělo někoho, koho kdysi znával. Vybavilo se mu i jméno: *Farrow*. Nechal vzpomínku přejít a ona vyvanula jako štiplavý kouř z grilu.

„Mrkni se, Dane.“ Joe poklepal na nějaký článek v novinách. „Prezidentův šéfik přes ekonomiku tvrdí, že krize skončila a do Vánoc by všichni měli bejt v cajku. Stavebnictví už prej poskočilo o třicet procent.“

„Nepovídej,“ komentoval to Dan.

„Vymalovali sem všemožný grafy, abysme viděli, jak moc se máme radovat.“ Ukázal je Danovi, který sotva mrkl na nicneříkající sloupce

a šipky a pak se opět zaměřil na muže s cedulí. „Jo, rozhodně se blejská na lepší časy, nebo ne?“ Joe si na svou cynickou otázku sám odpověděl příkývnutím. „Jasná věc. Škoda že dělnasům to zapomněli říct.“

„Joe, co je támhleto za chláпка?“ zeptal se Dan. „Ten s tou cedulí.“

„Nemám šajna.“ Ani nezvedl oči od novin. „Už tu stál, když jsem přišel. Vypadá celkem mladě. Sakra, doslova každé z nás by pracoval za jídlo, kdyby na to přišlo, ale nenosíme cedule, který by to rozhlašovaly, co?“

„Třeba ještě nemáme pořádně hlad.“

„Třeba ne,“ souhlasil Joe a zase se odmlčel.

V sedanech a pick-upech přijížděli další muži, někteří s manželkami, které je tu vysadily a vracely se. Dan poznal další známé, třeba Andyho Slanea a Jima Neildse. Svým způsobem tvořili komunitu, studenti univerzity tvrdých ran. Ještě před čtrnácti měsíci Dan pracoval za pravidelnou mzdu ve stavební společnosti A&A. Jejich heslo znělo: „Stavíme to nejlepší za méně peněz“. Ani tak ale firma neměla dost sil, aby přežila úpadek stavebního byznysu. Dan o tu práci přišel po pěti letech a zjistil, že tesaře na plný úvazek už nikdo nenajímá. Jako prvního se vzdal svého domu ve prospěch levnějšího bytu. Úspory úžasně – a děsivě – rychle ubývaly. Od rozvodu ve čtyřiaosmdesátém platil Susan výživné na dítě, takže na jeho bankovním účtu si nikdy nehověly bůhvíjaké rezervy. Taky si ale nikdy nepotrpěl na luxus a neočekával ho. Nejhezčí věc, kterou vlastnil, byl jeho pick-up chevrolet – barva se podle prodejce správně jmenovala „kovově zelenkává“ –, který si koupil tři měsíce před krachem A&A. Že prošívl už dvě splátky, ho docela trápilo; pan Jarrett byl rovný chlap a Dan nechtěl jeho férovosti zneužívat. Hodlal najít nějaký způsob, jak schrstit aspoň pár babek.

Vadilo mu dívat se na toho chlapa s ručně psanou cedulí, ale nemohl si pomoci. Věděl, jaké to je snažit se najít stálou práci. Se vším tím masovým propouštěním a zkrachovalými firmami ubylo inzerátů shánějících pomoc, až vymizely úplně. Zkušení fachmani jako Dan a další, kteří se scházeli v Údolí smrti, to pocítili nejdříve. Vadilo mu dívat se na toho chlapa se zoufalou cedulí, protože se bál, že pozoruje vlastní budoucnost.

Do Údolí smrti si chlapi se zájmem o práci chodili počkat na „lístek“. Získat lístek znamenalo, že si vás na práci vybral někdo, kdo potřeboval píchnout. Dodavatelé, kteří se udrželi v podnikání, o Údolí smrti věděli a jezdili tam hledat pomoc, když vypadl někdo ze stálých pracantů nebo potřebovali na den dva pár rukou navíc.

Občas sem zajeli i běžní majitelé domů najmout si někoho, kdo by jim spravil střechu nebo postavil plot. Občané Údolí smrti pracovali za pár šupů.

Z hovorů s ostatními Dan zjistil, co je nejhorší: že místa jako Údolí smrti existují v každém městě. Bylo mu jasné, že tisíce mužů a žen balancují na hraně chudoby ne kvůli své chybě, ale kvůli špatným časům a šťastné nebo nešťastné náhodě. Hospodářská krize byla chladná bestie a nezaujatě vytrhávala mladé i staré rodiny z domovů a rozvracela jim životy.

„Čau, Dane! Koliks jich sejmul?“

Padly na něj dva stíny. Vzhlédl a rozpoznal Stevea Lynama a Curtise Nowella – stáli vedle něj se sluncem v zádech. „Cože?“ zeptal se.

„Koliks jich sejmul?“ zopakoval Curtis otázku. Bylo mu něco málo přes třicet, tmavohnědé vlasy se mu kudrnatily a na žlutém tričku měl přes šablonu napsáno VYHLAĎTE VELRYBY. „Kolik žluťáků? Víc než dvacet, nebo míň?“

„Žluťáků?“ zopakoval Dan. Pořád to úplně nechápal.

„Jo.“ Curtis vylovil z kapsy džín krabičku winstonek a zapalovač. „Ťamanů. Větví. Nebo jak jste jim tenkrát říkali. Zabils jich víc jak dvacet?“

Joe si postrčil kšilt čepice výš. „Poslouchejte, kluci, vy nemáte co lepšího na práci než se vrtat někomu v soukromí?“

„Ne,“ ujistil ho Curtis a zapálil si. „Když se jeden zeptá, tak snad nikomu neublíží, nebo jo, Dane? Tak jako seš snad hrdej na to, že seš veterán, ne?“

„Jo, jsem.“ Dan znovu usrkl čaje. Většina pravidelných návštěvníků Údolí smrti věděla o jeho zahraniční misi ne proto, že by o tom chtěl nějak extra vykládat, ale proto, že Curtis se ho zeptal, kde si pořídil to tetování. Curtis měl nevymáchanou hubu a jinak příliš rozumu nepobral: špatná kombinace. „Jsem hrdej, že jsem sloužil za vlast,“ dodal.

„Nezdrhnuls do Kanady jako ti sráči, co se vyhejbalí odvodu, hm?“ dotíral Steve. Ten byl o několik let starší než Curtis, měl bystré modré oči a hrudník jako pivní sud.

„Ne,“ ujistil ho Dan. „Dělal jsem, co mi řekli.“

„Takže kolik?“ přitlačil Curtis. „Víc jak dvacet?“

Dan dlouze, unaveně vydechl. Slunce mu pražilo na lebku i přes kšiltovku. „Záleží na tom?“

„Chcem to vědět,“ vysvětlil Curtis s cigaretou sevřenou mezi zuby a kouřem unikajícím z úst. „Tak počítal sis to snad, ne?“

Dan zíral přímo před sebe. Hleděl na plot z ostnatého drátu. Za ním stála zeď z hnědých cihel. Slunce a stín na té zdi oddělovaly dva světy. Ve vzduchu cítil spáleninu.

„Jednou jsem se v Mobile bavil taky s veteránem,“ žvanil dál Curtis. „Borec tam nechal nohu. Tvrdil, že si to počítal. Že prej do posledního muže věděl, kolik žlutáků sejmul.“

„Ježíši Kriste!“ vložil se do toho Joe. „Proč vy dva nejdete a neserete se chvíli do někoho jiného? Nevidíte, že se o tom Dan nechce bavit?“

„Němej snad není,“ odsekl Steve. „Může si říct, jestli se o tom chce bavit, nebo ne.“

Dan vnímal, že Joe hodlá vstát ze židle. A ten když se postavil, buďto šel po lístku, nebo z někoho vymlátit duši. „Já si nic nepočítal,“ promluvil dříve, než Joe opustil skládací židličku. „Prostě jsem plnil úkoly.“

„Ale tak asi plus minus nějak víš kolik, co?“ Curtis to nehodlal vzdát, dokud z téhle konkrétní kosti neokouše všechno maso. „Jakože míň než dvacet, nebo víc?“

V Danově mysli se pomalu roztočil větrník vzpomínek. Tyhle vzpomínky se mu ostatně nikdy moc nevzdalovaly, ani v těch nejlepších dnech. Na větrníku viděl útržky výjevů a událostí: spršky hlíny rozstříknuté dělostřeleckým granátem v džungli, kde místo slunečního svitu vládlo tíživé šero. Třpyt rýžových políček v poledním žáru. Vrtulníky kroužící nad hlavou, zatímco vojáci křičeli do vysílaček o pomoc a kulky odstřelovačů svištěly vzduchem. Falešné neonové veselí saigonských ulic a barů. Tmavé siluety, neviděné, ale vnímané, a lidský exkrement uvnitř perimetru jakožto důkaz, jak moc Vietkong pohrdá mladíky strýčka Sama. Bílé a rudé čáry raket na soumrácném nebi. Ann-Margret v kozačkách do půli stehen a růžových kraťáscích, jak tančí divoký ptačí tanec na akci USO. Tělo vojáka Vietkongu, kluka možná patnáctiletého, který stoupl na minu; exploze ho roztrhala a mouchy mu teď sedaly na zkrvavený obličej, až vytvořily úplnou černou masku. Přestřelka na blátivém palouku a vyděšený křik *do píči, do píči, do píči* jako nějaká podivná mantra. Stříbrný déšť, který smácel stromy, liány i trávu, vlasy, kůži i oči a ani kapka nebyla čistá. A vesnice.

No ano. Ta vesnice.

Danovi vyschlo v puse. Znovu se napil čaje. Led už skoro všechnen roztál. Vnímal, jak chlapi čekají, až promluví, a věděl, že jinak mu nedají pokoj. „Víc jak dvacet.“

„Hergot, sakra, já to věděl!“ Curtis se zakřenil, dloubl Stevea loktem do žeber a natáhl ruku. „Takže naval, kámo!“

„Dobrý, dobrý.“ Steve vylovil odřenou peněženku, otevřel ji a pleskl Curtisi Nowellovi do ruky pětidolarovku. „Dřív nebo pozdějc to vyhraju zpátky.“

„Kluci, vy nemáte svejch starostí dost, že tady hraje o prachy?“ poznamenal jízlivě Joe.

Dan odložil kelímek. Ve spáncích mu začala tepat horká krev. „Vy jste se vsadili o to,“ vrhl ledový pohled po těch dvou, „kolik mrtvol jsem nechal ve Vietnamu?“

„Jo, já se vsadil, že to muselo bejt víc jak dvacet,“ potvrdil Curtis, „a Steve, že to...“

„Chápu.“ Dan vstal. Pohyboval se pomalu a plynule, i když ho bolela kolena. „Zneužil mě i to, co jsem udělal, abys vyhrál nějakej keš, že jo, Curtisi?“

„Přesně tak.“ Ta slova zazněla s hrdostí. Curtis si začal strkat pětidolarovku do kapsy.

„Ukaž mi ty prachy.“

Curtis mu s úsměvem podal bankovku.

Dan se neusmíval. Jeho ruka vystřelila vpřed a chňapla po penězích dříve, než se Curtis stihl přestat šklebit. „Wow!“ vyhrkl Curtis. „Koukej to vrátit, chlape!“

„Využil mě a to, co jsem udělal? Čím jsem si prošel? Tak to si z tohohle zasloužím aspoň půlku, co říkáš?“ Dan bez zaváhání roztrhl bankovku vejpůl.

„Hej, kámo! Trhat peníze je proti zákonům, do prdele!“

„Tak mě dej k soudu. Tady máš svoji půlku.“

Curtisův obličej zrudl. „Měl bych ti rozjetat palici, to bych, kurva, měl!“

„Možná jo. Můžeš to zkusit.“

Pár mužů se nenápadně přibližovalo v očekávání problémů. Curtisovi se navrátil ten škleb, tentokrát ale zlý. „Sejmul bych tě jednou rukou, ty vyzáblej starej šmejde.“

„Třeba máš pravdu.“ Dan se díval mladšímu muži do očí, protože věděl, že v nich uvidí přicházející ránu dříve, než se Curtisova paže vůbec napřáhne. „Třeba jo. Ale než to zkusíš, chci, abys věděl, že od odchodu z Vietnamu jsem na nikoho nevtáhnul ruku, ani ve vzteku. Nebyl jsem nejlepší voják, ale dělal jsem svoji práci a nikdo nikdy nemohl říct, že bych odešel na jih.“ Dan postřehl, že Curtisovi začal cukat nerv v levém očním víčku. Chlapec se chystal k ráně. „Jestli po mně vyjedeš,“ dodal Dan klidně, „budeš mě muset zabít, abych skončil na kolenou. Mě nebude nikdo zneužívat ani si dělat srandu

na můj účet a nehodlám tě nechat vyhrávat sázky o to, kolik těl jsem nechal ve svejch stopách. Rozumíme si, Curtisi?“

„Meleš hovna,“ štekla Curtis, ale ten škleb ochabl. Na tvářích a na čele se mu leskl pot. Mrkl doprava i doleva, zaznamenal těch pět šest přihlížejících, pak se vrátil pohledem k Danovi. „Myslíš si, že seš asi něco extra, protože seš veterán z války.“

„Nic extra nejsem,“ uklidnil ho Dan. „Jenom chci, abys věděl, že jsem se tam naučil zabíjet. Zlepšil jsem se v tom víc, než bych si bejval přál. Nezabil jsem všechny ty Vietkongy bouchačkou nebo nožem. Na některý mi musely stačit holý ruce. Curtisi, miluju mír víc než kdokoli jinej na světě, ale neuctu trpět nebudu. Takže pokračuj a napal mi ji, jestli chceš, nikam se nechystám.“

„Kámo, klidně bych ti zlomil vaz jednou ranou,“ prohlásil Curtis, ale tón, jakým to řekl, napověděl Danovi, že zvažuje, zda má celou tuhle věc ještě hrotit.

Dan čekal. To rozhodnutí nezáviselo na něm.

Uplynulo pár vteřin. Dan a Curtis ze sebe nespouštěli oči.

„Příšerný vedro na rvačku,“ řekl Joe. „Dospělí chlapi, to mi ho vyndej!“

„Jo, sakra, je to blbejch pět babek,“ dodal Steve.

Curtis zhluboka potáhl z cigarety a vyfoukl kouř nosem. Dan ho pořád pozoroval, nehybný pohled v klidné tváři, i když bolest v lebce o stupeň zesílila.

„Do prdele práce,“ uzavřel to Curtis. Vyplivl drobek tabáku. „Tak to naval.“ Přijal od Dana nabízenou polovinu. „Aspoň to nebudeš moct zpátky slepit a utratit.“

„No, a je to. Podejte si ruce a jdeme od toho,“ navrhl Joe.

Curtis se zachechtal a Dan si dovolil úsměv. Muži shluknutí kolem se začali vytrácet. Dan věděl, že Curtis není špatný chlap – jenom si sem tam vybral špatnou stranu a potřeboval, aby mu někdo vtluoukl trochu rozumu. Dnes, kdy slunce pražilo a v Údolí smrti se nehnul ani lísteček, byl Dan ale hodně rád, že se situace nezvrhla.

„Promiň,“ otočil se na něj Steve. „Nás asi jakoby nenapadlo, že ti to bude vadit. Ta sázka myslím.“

„Tak teď už to víte. Zapomeneme na to, souhlas?“

Curtis a Steve vyklidili pole. Dan sáhl do kapsy pro lahvičku excedrinu a vzal si další tabletu. Zvlhly mu dlaně – ne ze strachu z Curtise, ale ze strachu, co by se mohlo stát, kdyby vypustil tohohle konkrétního démona.

„V pohodě?“ Joe ho pozorně sledoval.

„Jo. Hlava jak střep.“

„To míváš často, co?“

„Sem tam.“

„Byls u doktora?“

„Jo.“ Dan odložil lahvičku. „Prej je to migréna.“

„A je?“

„Hm.“ Ví, že lžu, pomyslel si Dan. Neměl zapotřebí někomu vykládat o své nemoci. Rozkousl excedrin mezi zuby a spláchl ho zbytkem ledového čaje.

„Curtisovi jednoho krásnýho dne někdo srovná ciferník,“ řekl Joe. „Ten kluk nemá kouska rozumu.“

„Ještě toho moc nezažil, to je jeho problém.“

„Přesně. Ne jako my starý páky, co?“ Joe vzhlédl k nebi a propočítával dráhu slunce. „Viděls tam nějaký peklo, Dane?“

Dan se zase usadil vedle kamarádovy židličky. Nechal otázku chvíli viset ve vzduchu a pak odpověděl: „Viděl. Všichni jsme ho viděli.“

„Prostě jsem prošvihnul odvod. Celou dobu jsem vás ale podporoval, to jo. Nepochodoval jsem po ulicích nebo tak něco.“

„Možná by bylo lepší, kdyby jo. Zůstali jsme tam v tý džungli trochu moc dlouho.“

„Mohli jsme bejvali vyhrát,“ řekl Joe. „Hotovka. Mohli jsme s těma parchantama vytrít podlahu, jenom kdyby...“

„To jsem si taky dřív myslel,“ přerušil ho klidně Dan. „Říkával jsem si, že nebejt těch protestů, mohli jsme z celý tý země udělat jedno obří vyasfaltovaný parkoviště.“ Přitáhl si kolena k hrudi. Excedrin už zabíral a tlumil bolest. „Pak jsem se vydal do Washingtonu a šel kolem tý zdi. Víš který, jak tam jsou ty jména. Hodně moc jmen. Kluků, který jsem znal. Mladejch kluků, osmnáct, devatenáct let, a co z nich zbylo, by nevydalo ani na jeden kýbl. Přemejšlel jsem o tom dlouhý hodiny, ale nemůžu přijít na to, co bychom získali, kdybychom vyhráli. Kdybychom pozabíjeli všechny řamany do posledního, kdybychom napochodovali rovnou do Hanoje a vypálili to tam do základů, kdybychom se vrátili domů jako hrdinové, jako kluci z Pouštní bouře... Co bychom vyhráli?“

„Respekt, asi nejspíš,“ zamyslel se Joe.

„Ne, ani to ne. Prošvihli jsme možnost vypadnout. Pochopil jsem to, když jsem četl všechny ty jména na tý černý zdi. Když jsem viděl mámy a táty, jak si obtahují jména svejch mrtvejch synů na papír, aby si vzali domů aspoň tohle, poslední, co zbylo, věděl jsem, že lidi na těch demonstracích měli pravdu. Nikdy jsme to nemohli vyhrát. Nikdy.“

„Odejít na jih,“ utrousil Joe.

„Cože?“

„Odejít na jih. Tvrdivs Curtisovi, že nikdo nemůže říct, že bys odešel na jih. Co to znamená?“

Dan si uvědomil, že to řekl, ale slyšet ta slova z úst jiného muže ho zaskočilo. „To jsme tak říkali ve Vietnamu,“ vysvětlil. „Když někdo něco podělal – nebo mu přeskočilo –, říkali jsme, že odešel na jih.“

„A tys nikdy nic nepodělal?“

„Ne natolik, aby to mě nebo někoho jiného zabilo. To bylo jediný, co jsme chtěli: vyváznout odtamtud živí.“

Joe zamručel. „A že ses vrátil do pěkného života, co?“

„Jo,“ potvrdil Dan, „moc pěkný život.“

Joe upadl do ticha a Dan už taky dál nepokračoval. O Vietnamu se z vlastní vůle nebavil. Když chtěl někdo něco vědět a trochu přitlačil, váhavě mu třeba vyprávěl o Krotitelích hadů a jejich husarských kouscích, napůl dětských barových tanečnicích ze Saigonu a odstřelovačích v džungli, které měl hledat a zabít, ale nikdy ze sebe nedostal ani slovo o dvou věcech: o té vesnici a nečistém stříbrném dešti.

Slunce vystoupalo výš a ráno se přelilo v dopoledne. Lístky se k nim dnes zrovna nehrnuly. Před půl jedenáctou v Údolí smrti zastavil muž v bílé dodávce a sháněl se po dvou pracantech se zkušeností s malováním pokojů. Lístek získali Jimmy Staggs a Curtis Nowell a po jejich odjezdu se všichni zase usadili k dalšímu čekání.

Dan cítil, jak ho brutální horko vysává. Musel si jít na chvíli sednout do auta, aby zmizel ze slunce. Pár mladších kluků si doneslo baseballové rukavice a míček, stáhli ze sebe mokré košile a chvílku si házeli za přihlížení Dana a starších chlapů. Muž s ručně psanou cedulí na krku seděl na obrubníku a s nadějí hleděl tím směrem, odkud přijížděli rozdavači lístků jako Boží poslové. Dan měl sto chutí za ním jít a říct mu, ať si tu ceduli sundá a přestane žebrot, ale rozhodl se to neudělat. Každý si poradí, jak umí.

Ten mladý kluk Danovi opět někoho připomněl. Farrow se jmenoval. To ta barva vlasů a chlapecký obličej, napadlo Dana. Farrow, ten kluk z Bostonu. No, tenkrát byli všichni ještě kluci, ne? Ale myšlenky na Farrowa rozvířily dávnou hlubokou bolest a Dan musel ty strašidelné výjevy zahnat.

Dan se narodil ve Shreveportu 5. května 1949. Jeho otec sloužil jako seržant u mariňáků, rád si ale spolupracovníky z lahvozny Pepsi Coly nechával říkat Major. Ze světa odešel ve třiasedmdesátém po dráze kulky z revolveru skrz horní patro úst. Danova matka, která se

nikdy netěšila moc dobrému zdraví, odjela na jih Floridy a žila tam se svou starší sestrou. Dan pochopil, že má částečný podíl v květinářství a daří se jí dobře. Jeho o tři roky starší sestra Kathy žila v Taosu v Novém Mexiku a vyráběla šperky z mědi a tyrkysu. Z nich dvou právě Kathy rebelovala proti Majorovu zkostnatělému vlastenectví v duchu sloganu „buď to miluješ, nebo tomu utečeš“. Utekla těsně po sedmnáctých narozeninách, prostě s bandou folkových zpěváků naskočila do dodávky – „s tou lůzou“, jak je nazýval Major – a vyrazila na zlatý západ. Dan, hodný synáček, dokončil střední školu, nechával se stříhat nakrátko, stal se tesařským učněm a otec ho odvezl do mariňáckého náborového centra, aby mohl nastoupit povinnost „slušného Američana“.

A teď tady Dan ve svém rodném městě čekal na lístek, v horké nehybnosti Údolí smrti.

Kolem půl dvanácté u nich zastavila další dodávka. Dana vždycky udivovalo, jak rychle sebou všichni uměli mrsknout, když den ubíhal a lístků se nedostávalo. Muži se tlačili kolem dodávky jako hladová zvířata. Dan mezi nimi. Tentokrát se sháněli čtyři dělníci, kteří by za záplatovali střechu u skladu a natřeli ji térem. Lístek získal Joe Yates, Dan naopak zůstal stát i po odjezdu dodávky.

Jakmile minulo poledne, někteří mužové se pomalu vytráceli. Zkušenost je naučila, že pokud nesehnali lístek do oběda, znamenalo to neúspěch. Vždycky existoval zítřek. Ať přišlo, nebo svítilo slunce, Údolí smrti a jeho občané zůstávali na svém místě. Když se schýlilo k jedné hodině, Dan nasedl do dodávky, nastartoval motor a kouřem z pečeného masa vyrazil směrem k domovu.

Žil v malém bytovém domě necelých deset kilometrů od Údolí smrti, ale na stejné straně města. Poblíž bytu se nacházela kombinace benzínové pumpy a samoobsluhy a Dan se tam zastavil, aby si prohlédl vývěsku. Už dříve na ni umístil lísteček s textem „Tesař hledá práci. Rozumné ceny“ a s telefonním číslem rozepsaným na malé papírky k utržení potenciálním zákazníkem. Chtěl se ujistit, že ještě všechny nezmizely – zatím ne. Pár minut se bavil s Leonem, prodávčem v obchodě, a znovu se vyptával, jestli pan Chasab, saúdský majitel obchodu, nepotřebuje s něčím pomoci. Leon mu jako obvykle vysvětlil, že pan Chasab má Danovu nabídku ve složce.

Bytový dům byl postavený ze žlutohnědých cihel, které za těchto parných dní zadržovaly horko jako sevřená pěst. Dan vylezl z dodávky s úplně promočenými zády a otevřel klíčkem schránku. Tento týden si podal inzerát do rubriky „Práce – poptávka“, uvedl v něm

telefonní číslo i adresu a doufal v nějakou reakci. Uvnitř schránky ležely dvě obálky. První, adresovaná „Nájemníkům“, přišla od místního radního, který se ucházel o znovuzvolení. Na druhé stálo jeho celé jméno – pan Daniel Lewis Lambert – a adresa odesílatele vedla do První komerční banky ve Shreveportu.

„Důvěrné informace,“ napsal někdo do levého dolního rohu obálky. Danovi se to celé nějak nelíbilo. Roztrhl obálku, rozložil zářivě bílý list papíru a četl.

Psali mu z oddělení půjček. Už to trochu čekal, i když tato upjatá formálnost nevypadala zrovna na styl pana Jarretta. Přečíst odstavec pod oslovením *Vážený pane Lamberte* mu zabralo jen pár vteřin, a když skončil, měl pocit, že zrovna dostal ránu na solár.

... vážený klient, nicméně... učinit, co nyní považujeme za vhodné... vzhledem k Vaší nepravdělné historii plateb a současnému prodlení... předat klíče, velký technický průkaz a odpovídající dokumenty... pick-up zn. Chevrolet, r. v. 1990, barva kovově zelenkavá, sériové číslo motoru...

„Proboha,“ zašeptal Dan.

... okamžité zpětné převzetí do vlastnictví...

Dan zamrkal, omámený ostrým bílým světlem spalujícího slunce. Právě mu brali auto.

2

TIKOT

Dan se za deset minut dvě protáhl otáčivými dveřmi do První komerční banky. Měl na sobě svoje nejlepší oblečení: bílou košili s krátkým rukávem, kravatu s bleděmodrými proužky a tmavěšedé kalhoty. Kšiltovku si sundal, vlasy si učesal a místo pracovních bot si obul černé polobotky. Očekával obvyklý studený poryv z naplno zapnuté klimatizace, ale ani uvnitř banky nebylo o moc chladněji než na ulici. Klimatizace klekla a pokladníci se potili ve svých budkách. Než Dan došel k výtahu, košili měl propocenou. V pravé ruce svíral obálku a v obálce dopis o zpětném převzetí do vlastnictví.

Bál se.

Oddělení půjček se nacházelo ve druhém patře. Než prošel těžkými dubovými dveřmi, zastavil se u pítka a vzal si další excedrin. Ruce se mu roztřáslly. Nastal čas zúčtování.

Na dopis se totiž nepodepsal Robert „Bud“ Jarrett. Stál na něm podpis chlápka jménem Emory Blanchard. Pod jeho podpisem nechyběla funkce: *vedoucí*. Ještě před dvěma měsíci byl vedoucím oddělení půjček Bud Jarrett. Dan se obrnil proti tomu, co přijde, jak nejlépe dokázal, otevřel dveře a vešel.

U recepce byl gauč, několik židlí a stojan s časopisy. Sekretářka, paní Faye Duvallová, seděla u stolu a telefonovala. Před ní modře svítila obrazovka počítače. Bylo jí čtyřicet devět, měla šedé vlasy, byla opálená a fit. Dan už toho s ní napovídal dost, takže věděl, že každou sobotu hraje tenis v parku Lakeside. Sundala si sako od kostýmu broskvové barvy a přehodila ho přes opěradlo židle. Na kartotéční skříni vrčel ventilátor namířený přímo na ni.

Dan postřehl, že na zavřených dveřích za ní už nesvítí jméno pana Jarretta. Teď tam bylo vyraženo E. BLANCHARD. „Minutku,“ požádala paní Divallová Dana a vrátila se k telefonátu. Souviselo to s refinancováním. Dan čekal vestoje u recepce. Okenní rolety byly stažené, aby udržely slunce venku, ale vládlo tu dusivé vedro i přes ten větrák. Konečně se paní Divallová rozloučila, zavěsila a usmála se na Dana, ale cítil v tom jistou nabroušenost. Samozřejmě věděla, co se děje – ten dopis napsala ona.

„Dobrý den,“ oslovila ho. „Vedro, co?“

„Už bylo i hůř.“

„Kéž by sprchlo, to by se nám všem ulevilo. Déšť, nic jiného nepotřebujeme.“

„Pan Jarrett,“ vyhrkl Dan. „Co se s ním stalo?“

Opřela se do židle a zamračila se. Koutky úst se jí zvlínily. „No, bylo to náhlé, to tedy ano. Před týdnem v pondělí si ho zavolali nahoru, v úterý si sbalil svých pět švestek a tradá. Přivedli tohohle nového chlápka, opravdového drsnáka.“ Pokývla hlavou k Blanchardovým dveřím. „Sama jsem tomu nemohla uvěřit. Bud tu pracoval osm let – čekala jsem, že to doklepe do důchodu.“

„Proč ho propustili?“

„Těžko říct.“ Změna tónu jejího hlasu ale Danovi prozradila, že ty důvody moc dobře zná. „Slyšela jsem každopádně, že pan Blanchard vletěl do banky v Baton Rouge jako kulový blesk. Za rok převrátil oddělení půjček úplně naruby.“ Pokrčila rameny. „Milejšího mužského než Buda jste si nemohl přát. Možná byl ale hodný až moc.“

„Dost mi pomohl.“ Dan pozvedl dopis. „Tohle mi dneska přišlo.“

„Aha. Ano.“ Její pohled se trochu zatvrdil a posadila se více zpříma. Čas na osobní rozhovory skončil. „Postupoval jste podle pokynů?“

„Rád bych se viděl s panem Blanchardem,“ vysvětlil Dan. „Možná zvládnou něco vymyslet.“

„No, on tu teď zrovna není.“ Mrkla na malé hodiny na stole. „Nečekám, že by se vrátil dříve než za hodinu.“

„Počkám.“

„Tak prosím, posaďte se. Zrovna tu máme docela klid.“ Dan usedl a paní Divallová se vrátila ke své práci na počítači. Po malé chvilce, kterou Dan strávil ztracen v myšlenkách na to, jak se obhájí, si paní Divallová odkašlala a zeptala se: „Omlouvám se, ale máte dost peněz aspoň na jednu splátku?“

„Ne.“ Prohnal se bytem jako tornádo, jestli nenajde nějakou hoto-
vost, ale skončil s pouhými osmatřiceti dolary a šedesáti dvěma centy.

„Nemůžete si půjčit od nějakých kamarádů?“

Zavrtěl hlavou. Tohle byl jeho problém a nehodlal do toho nikoho dalšího zatahovat.

„Pořád nemáte stálou práci?“

„Ne. Ani to ne.“

Paní Duvallová mlčky pokračovala v psaní na klávesnici. Dan zastrčil dopis do kapsy, sepjal ruce, propletl si prsty a čekal. Nemusela mu vykládat, že tady pluje bez pádla v Hovnové zátoce, zatímco v lodi se zrovna udělala díra. Vedro mu dávalo zabrat.

Paní Duvallová vstala ze židle a malinko naklonila větrák, aby část vánku mířila také Danovým směrem. Zeptala se ho, jestli chce něco studeného k pití z automatu na chodbě, ale ujistil ji, že je to v pořádku.

„Řeknu vám, to hrozné vedro tady je něco příšerného!“ prohlásila a posunula kurzor nazpět, aby opravila chybu. „Ráno, hned zkraje se nám vysypala ta klimatizace, věřil byste tomu?“

„To je hrůza, vážně.“

„Poslouchejte, pane Lamberte.“ Pohlédla na něj a on se uvnitř trochu ošil, protože vnímal lítost v jejím výrazu. „Musím vám prozradit, že pan Blanchard není zvědavý na historky o tom, jak se na někoho lepí smůla. Kdybyste dokázal dát dohromady aspoň jednu splátku, hodně by vám to pomohlo.“

„Ale nedokážu,“ připomněl Dan. „Nerýsuje se žádná práce. A jestli přijdu o auto, už se ani do žádný práce nedostanu, když mi někdo zavolá. Ten pick-up... je jediný, co mi zbylo.“

„Víte něco o střelných zbraních?“

„Prosím?“

„O zbraních,“ zopakovala. „Pan Blanchard strašně rád jezdí na hony a sbírá střelné zbraně. Kdybyste o nich něco věděl, můžete se s ním o tom chvilku pobavit, než vznesete svoji prosbu.“

Dan se slabě pousmál. Poslední střelná zbraň, s níž měl co do činnosti, byla M16. „Díky. Budu na to pamatovat.“

Hodina uplynula jako nic. Dan prolistoval všechny časopisy, vzhlédl, kdykoli se otevřely dveře do chodby, ale přicházeli a odcházeli jen další zákazníci oddělení půjček. Vnímal, jak hodiny na stole paní Duvallové tikají. Nervy mu pomalu povolovaly. Ve čtvrt na čtyři vstal, aby si došel pro trochu vody z pítka, a v tu chvíli se otevřely dveře a na recepci vešli dva muži.

„Dobrý den, pane Blancharde!“ pozdravila radostně paní Duvallová a naznačila tím Danovi, že dorazil šéf.

„Faye, vytočte mi Perryho Griffina, prosím.“ Emory Blanchard si nesl přes ruku světlemodré sako od lehkého letního obleku. Na sobě měl bílou košili a žlutou kravatu s malými modrými puntíky. V podpaží se mu rozlévaly koláče potu. Jinak byl mohutný, statný a jeho brunátný obličej se vlhce leskl. Dan odhadoval, že mu bude kolem pětatřiceti, minimálně o deset let méně než Budu Jarrettovi. Nakrátko ostříhané hnědé vlasy ustupovaly Blanchardovi z čela a jeho hranatý mohutný obličej sladěný se širokými rameny vzbuzoval v Danovi myšlenku, že tenhle chlap nejspíš hrával na vysoké americký fotbal, než se mu na břicho usadily všechny ty vypité püllitry. Na nose mu seděly brýle se stříbrnými obroučkami a žvýkal žvýkačku. I druhý muž si svlékl sako od béžového obleku. Kudrnaté blondaté vlasy mu na spáncích šedivěly. „Pojď dál, Jerome,“ vyzval ho Blanchard na cestě do kanceláře, „nějak ty kšeftíky vyřešíme.“

„Ehm... pane Blancharde?“ Paní Duvallová držela telefon u ucha. Mrkla na Dana a pak zpět na Blancharda. Nadřizený se zastavil s jednou rukou na klíce. „Čeká tu na vás pan Lambert.“

„Kdo?“

Dan udělal krok dopředu. „Dan Lambert. Prosím, potřebuju s váma mluvit.“

Síla Blanchardova přímého pohledu stála za to. Jeho oči měly oceľově modrou barvu a poskytly Danovi první ochlazení za celý den. Blanchardovi stačily tři vteřiny, aby si Dana prohlédl od temene hlavy až ke špičkám bot. „Promiňte?“ pozvedl obočí.

„Zpětné převzetí,“ vysvětlila paní Duvallová. „Pick-up, chevrolet.“

„No ano!“ Blanchard luskl prsty. „Už rozumím. Včera jsme vám poslali dopis, vzpomínám si.“

„Ano, pane, mám ho tady s sebou. O tom s váma právě potřebuju mluvit.“

Blanchard se zamračil, jako by narazil ve žvýkačce na mouchu. „Myslím, že pokyny v dopise hovořily jasně, nebo ne?“

„Jo, to jo. Ale mohl bych poprosit aspoň o dvě minuty vašeho času?“

„Pan Griffin je na drátě,“ oznámila sekretářka.

„Dvě minuty,“ opakoval Dan. *Nežebrej*, napomenul se. Ale nemohl si pomoci – pick-up pro něj znamenal svobodu, a jestli mu ho seberou, nebude mít nic. „Pak se zdejchnu, přísahám.“

„Mám toho dost na práci.“

„Ano, pane, já vím. Ale mohl byste mě jenom vyslechnout?“

Ledové modré oči zůstaly lhostejné a Dan se bál, že je po všem. Pak ale Blanchard vzdychl a rezignovaně prohlásil: „No tak dobře,

posadte se a já se k vám dostanu. Faye, přepojte mi starouše Perryho do kanceláře, ano?“

„Ano, pane.“

Dan se znovu uvelebil na židli a Blanchard s tím druhým mužem pokračovali do místnosti. Když za nimi bezpečně zapadly dveře, paní Duvallová šeptla: „Má dobrou náladu. Možná se s ním někam dopracujete.“

„Uvidíme.“ Měl pocit, že se mu srdce proměnilo v klubko neklidných červů. Zhluboka, dlouze se nadechl. V lebce cítil bolest, ale dalo se to vydržet. Po několika minutách Dan zaslechl zpoza dveří Blanchardův smích – srdečný, upřímný. Takhle se smějí muži, když mají v kapsách peníze a v břicho steak. Dan čekal, ruce pevně sejitá a pot prosakující ze všech pórů.

O půl hodiny později se dveře znovu otevřely. Vyšel Jerome. Vypadal spokojeně a Dan předpokládal, že jeho byznys klapl. Zavřel za sebou. „Uvidíme se později, Faye,“ rozloučil se s paní Duvallovou a ona mu odpověděla: „Dávejte na sebe pozor.“ Jerome opustil recepci a Dan dál čekal. Napětí ho šířalo.

Na stole paní Duvallové zazněl bzučák a Dan málem nadskočil na židli. Stiskla tlačítko. „Ano, pane?“

„Pošlete mi pana Lamberta,“ promluvil hlas z interkomu.

„Hodně štěstí,“ popřála Danovi paní Duvallová, když vykročil ke dveřím. Přikývl.

Kancelář Emoryho Blancharda byla rohová, s dvěma vysokými okny. Rolety byly stažené, ale zářivě bílé a mezi lamelami pronikaly ostré proužky světla. Blanchard seděl za stolem, nadřazený a odtazítý, a Dan si připadal, jako by vstoupil do jámy lvové. „Zavřete dveře a posadte se,“ řekl Blanchard. Dan uposlechl a usadil se v jednom ze dvou černých kožených křesel u stolu. Blanchard si sundal brýle a očistil kulatá skla kapesníkem. Pořád žvýkal. Koláče potu v podpaží se zvětšily a pot se leskl i na jeho tvářích a čele. „Léto.“ To slovo spíš zabrblal, než vyslovil. „Moje oblíbené období to rozhodně není.“

„Je pořádnej hic, to teda jo.“ Dan se rozhlédl po kanceláři a postřehl, jak moc se za vlády tohoto muže vzdálila od domácké prostoty kanceláře Buda Jarretta. Ležel tu rudo-zlatý orientální koberec a za Blanchardem na dubových policích, které ještě voněly novotou, stály tlusté knihy vázané v kůži, pečlivě uspořádané bichle určené spíš na vystavení než k četbě. Na zdi visely parohy čtveráka i s hlavou a pod nimi mosazná tabulka hlásala: **KONEČNÁ STANICE**. Po obou stranách byly plakáty s motivem lovu na lišku. Na širokém hladkém

povrchu Blanchardova stolu stály zarámované fotografie pohledné, ale obtloustlé blondaté ženy a dvou dětí, sedmi- nebo osmileté holčičky a přibližně desetiletého kluka. Chlapec měl otcovy chladné modré oči a šlechtický postoj, holčičku tvořily převážně mašle a bílá krajka.

„To jsou moje děti,“ poznamenal Blanchard.

„Krásná rodinka.“

Blanchard si opět nasadil brýle. Vzal do ruky chlapcovu fotku a obdivně si ji prohlížel. „Yance vloni se svým týmem vyhrál novinářskou cenu za nejlepšího sportovce. Má paži jako Joe Montana. Ztropil pořádnou scénu, když jsme se stěhovali z Baton Rouge, ale poradí si.“

„Taky mám syna,“ řekl Dan.

„Jasná věc.“ Blanchard položil fotografii zpátky vedle malé plexisklové kostky s uvězněnou americkou vlajkou uvnitř. Na kostce se vyjímal červená, bílá a modrá slova: **PODPOŘIL JSEM POUŠTNÍ BOUŘI.** „Počkejte si ještě takových devět let a uvidíte Yance Blancharda lámat rekordy na louisianské, za to vám sakra ručím.“ Otočil se k monitoru počítače, telefonu a interkomu. Zapnul počítač, stiskl pár kláves a objevily se černé řádky informací. „Tak, tady máme vaši složku,“ prohlásil. „Jste Cajun, pane Lamberte?“

„Ne.“

„To mě jen tak napadlo. Někdy jeden neví, jestli mluví s Cajunem, nebo ne. Dobrááá, tak se podívejme, copak tady máme. Tesař, vidíte? Zaměstnaný u A&A staveb... aha, v minulosti zaměstnaný u A&A stavební, do června loňského roku.“

„Firma zkrachovala.“ Panu Jarrettovi se s tím samozřejmě svěřil a dostalo se to do jeho složky.

„Stavební kšeftíky dřou o dno, to je teda fakt. Děláte momentálně na sebe, je to tak?“

„Ano.“

„Koukám, že Jarrett vás nechal pár měsíců unikat. Zpoždění dvě splátky. Heleďte, to není moc dobré. Sem tam vám můžeme odpustit, když se zpozdíte se splátkou, ale dvě splátky jsou úplně jiná pohádka.“

„Ano, pane Blancharde, já vím, ale... měl jsem s panem Jarrettem takovou dohodu.“

Už jak to vyslovil, věděl, že to neměl říkat. Blanchardova rozložitá ramena se skoro neznatelně nahrbila a pomalu se otočil od monitoru čelem k Danovi. Upjatě se usmíval. „Pochopte, máme problém,“ řekl. „V téhle bance už žádný pan Jarrett nepracuje. Takže ať jste s ním měl dohodu takovou, nebo makovou, pokud jde o mě, už neplatí.“

Dana pálily tváře. „Nechtěl jsem bejt...“

„Vaše záznamy hovoří samy za sebe,“ přerušil ho Blanchard. „Můžete dnes uhradit aspoň jednu splátku?“

„Ne, nemůžu. Ale právě o tom jsem s váma chtěl mluvit. Kdybych mohl... třeba... splácet patnáct babek tejdně, než se vyskytne nějaká práce. Pak bych zase začal splácet pravidelně. Ještě nikdy jsem nezažil tak dlouhou pauzu mezi zaměstnáními. Ale čekám, že se trh zase zvedne, až se ochladí.“

„Mhm,“ zamumlal Blanchard. „Pane Lamberte, když jste přišel o práci, hledal jste si něco v jiném oboru?“

„Hledal jsem jiný práce, ano. Ale jsem tesař. To prostě dělám odjakživa.“

„Předplácíte si noviny?“

„Ne.“ Předplatné novin bylo jednou z prvních věcí, kterých se vzdal.

„Každý den tam vychází rubrika inzerce. Několik stránek. Všechny možné práce, zoufalá poptávka.“

„Po tesařích ne. Díval jsem se mockrát.“ Všiml si, jak Blanchardův pohled na pár vteřin ustrnul na Danově hadím tetování a pak se s neskrývaným znechucením přesunul jinam.

„Když přijde tvrdý na tvrdý,“ řekl Blanchard, „musí se na to jít tvrdě. Slyšel jste to přísloví někdy? Kdyby se jím řídilo víc lidí, nesměřovali bychom tady k sociálnímu státu.“

„Nikdy jsem žádný dávky nebral.“ Bolest vyšlehla hluboko v Danově lebce, jako když se startuje motor. „Ani jedinej den svýho života.“

Blanchard se na židli opět stočil k monitoru. Zabručel. „Veterán z Vietnamu, že? No, to máte jeden bod k dobru. Jo, měli jste tam s nimi zatočit, jako to udělali kluci v Iráku.“

„To byl jinej typ války.“ Dan ztěžka polkl. Měl dojem, že cítí v krku popel. „Jiná doba.“

„Sakra pes, boj je boj. Džungle nebo poušť, v čem je rozdíl?“

Bolest se zhoršovala. Danovi se svíraly útroby. „Je to velkej rozdíl,“ vymáčkl ze sebe. „V poušti vidíte, kdo na vás střílí.“ Pohled mu zalétl k plexisklové kostce s vlajkou. V levém dolním rohu bylo něco vyraženo. Tři slova. Naklonil se, aby si je přečetl. *Vyrobena v Číně.*

„Zdravotní problém,“ řekl Blanchard.

„Cože?“

„Zdravotní problém. Píše se to tady. Jaký máte zdravotní problém, pane Lamberte?“

Dan mlčel.

Blanchard se otočil. „Jste marod, nebo ne?“

Dan si přitiskl dlaň na čelo. Kristepane, pomyslel si. Muset se takhle odhalovat před cizím člověkem na něj bylo moc.

„Neberete náhodou drogy, že ne?“ Blanchardův hlas se zařízl jako nůž. „Mohli jsme tam s nimi zatočit, kdyby tolik z vás borců nefičelo na drogách.“

Dan hleděl do Blanchardova zpceného, nateklého obličej. Uvnitř ho zkroutil příval skutečného vzteku, ale zatlačil ho zpátky tam, kde tak dlouho dřímal. V tu chvíli si uvědomil, že Blanchard je ten typ člověka, který rád kope do zmláceného těla na zemi. Naklonil se ke stolu a pomalu se nadzvedl z černého koženého křesla. „Ne, pane Blancharde,“ odpověděl úsečně, „neberu drogy. Ale jo, marod jsem. Jestli to fakt chcete vědět, povím vám to.“

„Poslouchám.“

„Mám leukémii,“ řekl Dan. „Pomalej průběh, některý dny se cejtím vyloženě dobře. Jindy se sotva vyhrabu z postele. Přímo tady mám nádor velkej jako vlašskej ořech.“ Zafukal si na levou stranu čela. „Doktor tvrdí, že je to operovatelný, ale vzhledem k poloze nádoru bych mohl ztratit cit v pravý púlce těla. Tak jako co bych byl za tesaře, kdyby mi nefungovala pravá ruka nebo noha?“

„To mě moc mrzí, ale...“

„Ještě jsem neskončil,“ přerušil ho Dan a Blanchard zmlkl. „Chtěl jste vědět, co je se mnou špatně, tak snad máte dost vychování a poslechnete si celej příběh.“ Blanchard využil ten okamžik, aby mrkl na zlaté rolexky na svém zápěstí, a Dan už byl takhle blízko k tomu, aby se natáhl přes stůl a popadl ho za tu žlutou kravatu. „Chci vám vyprávět o jednom vojákovi.“ Danovi zhrubl hlas smirkovým papírem syrových emocí. „Bylo to děcko, fakt. Takový to děcko, co vždycky udělá, co mu řeknou. Sloužil v části džungle, kde se skrejvala zásobovací cesta nepříteli. A v týhle džungli v jednom kuse přšelo. Pořád tam kapala voda a bláto nikdy nevysychalo. Takovej stříbrnej děšť to byl. Někdy se lil rovnou z jasně modrýho nebe a džungle pak smrděla, jako by tam shnily všechny kytky. Stříbrnej děšť padal v přívalech a smáčel toho mladýho vojáka den za dnem. Děšť byl takovej mastnej a přilnavej, jako olej ze dna pánve. Vůbec to nešlo smejt z kůže a to horko a pára kolem to jenom zapejkaly hloubš.“ Dan vyloudil upjatý hořký úsměv. „Ptal se na to četaře. Četař ho ujistil, že je to neškodný, pokud nejste strom nebo liána. Že by se v tom klidně mohl koupat a všechno by bylo v pohodě, ale jak do toho člověk namočí stéblo trávy, to vmžiku zhnědne a vyschne. Tvrdil, že to slouží k vyčištění džungle, abychom objevili tu zásobovací cestu. A tenhle mladej voják... víte, co udělal?“

„Ne,“ přiznal Blanchard.

„Vyrazil zase do té džungle. Zpátky do toho hnusného deště, kdykoli mu to přikázali. Viděl, jak džungle umírá. Všechno tam vadlo, všechno bylo jak spálený, ale bez ohně. Neměl z toho dobrej pocit, protože tušil, že takhle silná chemikálie přece musí škodit i kůži a kostem. Věděl to. Ale byl to dobrej voják, hrdej na to, že bojuje za svoji zem. Chápete?“

„Snad ano. Agent Orange?“

„Dokázalo to zahubit celou džungli za jedinej tejden,“ pokračoval Dan. „Co to provádí lidem, se vyjevilo až za hodně dlouhou dobu. Takhle se mi svět odvděčil za to, že jsem byl dobrej voják, pane Blancharde. Domů jsem se vrátil plnej jedu a nikdo nezatroubil fanfáry ani neuspořádal přehlídku. Vadí mi, že nemám práci. Vadí mi ten občasnej pocit, že za nic nestojím. Ale takhle teď prostě žiju.“

Blanchard přikývl. Nedíval se Danovi do očí. „Mrzí mě to, opravdu. Namouduši. Víím, že život někdy hází klacky pod nohy.“

„Jo, to teda. Proto vás musím požádat, abyste mi dopřál ještě tejden, než mi ten pick-up seberete. Bez pick-upu nemám jak se dostat do práce, i kdyby se nějaká nachomejtla. Pomůžete mi, prosím?“

Blanchard se opřel lokty o stůl a propletl si prsty. Na pravé ruce měl veliký absolventský prsten Louisianské státní univerzity. Svrátil obočí a dlouze, ztěžka vzdychl. „Chápu vás, pane Lamberte. Bůh mi dosvědčí, že vás chápu. Ale prodloužit vám to prostě nemůžu.“

Danovi se rozbušilo srdce. Věděl, že tady čelí pohromě toho nejtemnějšího odstínu.

„Vžijte se do mé situace.“ Žvýkačka létala Blanchardovi v ústech rychlostí sto čtyřicet za minutu. „Moji nadřízení odsud vyšoupli Buda Jarretta, protože špatně spravoval půjčky. Najali mě, protože já je spravuju dobře, a součástí mé práce je vyčistit ten chlív, co tu Jarrett zanechal. Týden nebo měsíc, myslím, že na tom až tak nesejde, ne?“

„Potřebuju svůj pick-up,“ zachraptěl Dan.

„Potřebujete sociálního pracovníka, ne úředníka přes půjčky. Mohl byste se nechat hospitalizovat ve vojenské nemocnici.“

„Tam jsem byl. Ještě se nechystám nadobro zdechnout.“

„Omlouvám se, ale nemůžu pro vás nic udělat. Kšeftíky, chápete? Klíče a papíry můžete přinést zítra ráno. Po desáté už určitě budu v kanceláři.“ Zatočil se na židli a vypnul monitor, čímž sdělil Danovi, že rozhovor skončil.

„Neudělám to,“ řekl Dan. „Prostě nemůžu.“

„Ale uděláte, pane Lamberte, jinak se ocitnete v pěkné polízanici.“